

Tehtävät yläkouluun

Näkökulma kuuluu juttuun

Aikakaaslehtiviikon tehtävien avulla tutustut journalistisen median ja toimittajan työhön. Tehtävissä pääset tutkimaan toimittajan tärkeää työkalua, näkökulmaa. Aikakaaslehtiviikolla voit myös lukea digilehtiä ilmaiseksi viikon ajan osoitteessa www.aikakaaslehtiviikko.fi.

1. Näkökulmaharjoitus 1
2. Näkökulmaharjoitus 2
3. Kuuluuko mediassa nuorten ääni 1
4. Kuuluuko mediassa nuorten ääni 2
5. Lähetä juttuvinkki toimitukseen

Toimittaja kertoo työstään

Toimittajan työ ei ole neutraalia raportoimista vaan siihen liittyy iso määrä erilaisia valintoja: aihe, jutun pituus, näkökulma ja jutun muoto. Merkitystä on myös sillä, keitä juttuun haastatellaan. Valinnat näkyvät myös yksityiskohdissa: sanavalinnoissa, jutun rakenteessa tai valitussa tyyliässä. Jutun ulkopuolelle jätetään tietoisesti asioita – yhdessä jutussa ei voi kertoa kaikkea.

Toimittaja kirjoittaa juttuja tärkeistä tapahtumista ja kiinnostavista ilmiöistä. Usein aiheet ovat kuitenkin niin laajoja, että on mahdotonta kirjoittaa niistä aivan kaikkea – eikä sellainen lukijaa välttämättä kiinnostakaan. Täytyy siis löytää näkökulma, jonka kautta aihetta tarkastellaan. Näkökulman valinta on työväline, jolla laajaa juttuaihetta rajataan.

1. Näkökulmaharjoitus 1

Kesä on teemana valtavan laaja – kaikkea mikä liittyy kesään ei saa millään mahtumaan yhteen juttuun. On siis tehtävä valintoja. Tässä tehtävässä harjoittelet kesäjutun näkökulman valintaa.

Rajaa ensin teema konkreettisemmaksi aiheeksi. Ohessa on lista asioista, jotka liittyvät kesään. Puuttuuko listasta jokin tärkeä asia? Voit lisätä sen listan jatkoksi.

- Lomailu
- Jäätelökioskit
- Skeittaus
- Uiminen
- Leirit
- Ulkomaanmatka
- Valvominen
- Mökkielämä
- Rannalla hengailu
- Kaikenlainen hengailu
- Helle
- Rusketusraidat
- _____

Mikä listan kesäasioista on kiinnostavin? Valitse aiheista yksi.

Voit tarkastella valittua aihetta monesta näkökulmasta. Miten luulet näiden henkilöiden kommentoivan aihetta? Keksi otsikot kesäjutulle juuri valitsemastasi aiheesta, kirjoitettuna näiden henkilöiden näkökulmasta.

- Poliisi
- Vanhempi
- Nuorisopsykiatri
- Lääkäri
- Nuori
- Historian Havina
- Tulevaisuuden Lupaus

Esimerkiksi:
 “Helle ei villinnyt ihmisiä – poliiseilla rauhallinen viikonloppu.”

Nyt tiedät, millaisen ajatusprosessin kautta lehtijuttu lopulta syntyy. Tällaisten päätösten kanssa toimittajat pähkäilevät päivittäin.

Mieti, miksi jutulla täytyy olla näkökulma ja miksi pelkkä kesä ei riitä jutun aiheeksi?

2. Näkökulmaharjoitus 2

Syksyllä 2020 mediassa uutisoitiin nuorten väkivallasta.

- Millaiset otsikot ovat jääneet mieleesi nuorisosta kertovissa lehtijutuissa?
- Mitä arvelet, kenen näkökulmasta oheiset jutut on otsikoiden perusteella kirjoitettu?
- Mistä näkökulmasta nuorista sinun mielestäsi pitäisi kirjoittaa?

Pohjalaiskunnissa Helsingin tapaista ilmiötä väkivaltaisista nuorisojoukoista ei ole – silti alaikäisten väkivallan teot ovat kasvussa

Yle.fi Uutiset 13.11.2020

Kysyimme aseman nuorilta jengiytymisestä, ryöstelystä, väkivallasta ja maahanmuuttajien syyttelystä – "Kuka tahansa voi tehdä rikoksia, at the end of the day"

Yle.fi Uutiset 12.11.2020

Väittely nuorten rikoksista hallitsi eduskunnan kyselytuntia – perussuomalaiset syytti maahanmuuttoa, kokoomus vaati arestia

Yle.fi Uutiset 12.11.2020

Ylen aamu tänään: Nuorten väkivalta huolestuttaa poliisia – miksi nuoret ajautuvat rikokseen? Katso lähetys tästä

Yle.fi Uutiset 11.11.2020

3. Kuuluuko mediassa nuorten ääni 1

Mediassa käsitellään paljon lapsia ja nuoria koskevia aiheita, mutta kuinka paljon niissä näkyy lasten ja nuorten oma näkökulma ja mielipiteet?

Tässä näet viisi otsikkoa ja juttujen ingressit aiheista, jotka koskettavat lapsia ja nuoria. Valitse otsikoista yksi ja mieti vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä aiheesta juttu otsikon ja ingressin perusteella kertoo?
- Millä tavoin aihe koskettaa itseäsi?
- Onko aihe mielestäsi tärkeä, ja miksi?
- Jos sinua haastateltaisiin tätä juttua varten, mitä kertoisit aiheesta haastattelijalle?
- Kuuluuko mediassa sinun mielestäsi nuorten ääni riittävästi?

Kovempi kuri somefirmoille

EU haluaa puuttua vihasisältöjen leviämiseen sosiaalisessa mediassa. Uusi laki vaatii yrityksiä poistamaan kielletyn sisällön tunnissa.

Mika Horelli, Suomen Kuvalehti 1/2021

Lisää aikuisia kouluun

Kasvatusohjaaja pystyy reagoimaan nopeasti oppilaiden konflikteihin. Perinteisen oppilashuollon rinnalle on tuotu uusia ammattilaisia.

Päivi Ängeslevä, Suomen Kuvalehti 1/2021

Vanhat vanhemmat ovat lapsen etu

Ensisynnyttäjien keski-ikä nousee, pelottelevat otsikot. Iäkkäät äiti ja isä ovat kuitenkin lapsille hyödyksi, sanoo yhteiskuntatieteiden professori Mikko Myrskylä.

Juha Merimaa, Tiede 1/2021

Vanhemmilta salaa

Alakouluikäiset lapset kuvaavat laihdutusvideoita Tiktokiin. "Oikeesti ihmiset oonks mä läski", 10-vuotias kysyy. Muut lapset vastaavat.

Hanna Syrjälä, Meidän Perhe joulukuu/2020

Vaikean vuoden parempi puoli

Koronavuosi sai aikaan ihmeen: se paransi vanhempien ja lasten välejä. Miten se on mahdollista? Lukijat kertovat.

Anette Kärkkäinen, Meidän Perhe joulukuu/2020

4. Kuuluuko mediassa nuorten ääni 2

Valitse Aikakauslehtiviikon lehdistä verkkosivulta www.aikakauslehtiviikko.fi yksi lehti ja tutki sen sisältöä: mitä aiheita lehden jutut käsittelevät.

Etsi ensin lehden alusta sisällysluettelo ja laske, kuinka monta juttua lehdessä on.

Voitko otsikoiden perusteella päätellä mistä ne kertovat? Voit käydä lukemassa jutun, jos otsikko ei kerro jutun aiheita selkeästi.

Tee lista aiheista, joita valitsemasi lehti käsittelee. Mieti myös, kenelle jutut sinun mielestäsi on kirjoitettu – ketä aiheet koskettavat?

Päättele listan perusteella lehden kohdeyleisö: millaisille ihmisille juuri tätä lehteä tehdään. Esimerkiksi minkä ikäisille, mille sukupuolelle, mistä asioista kiinnostuneille?

Kuinka monta nuoria käsittelevää tai nuorille tehtyä juttua löysit lehdestä?

Mikä lehden jutuista kiinnosti itseäsi?

Lehti:

Juttuja lehdessä on ___ kpl.

Juttujen aiheet:

Kenelle lehteä tehdään:

Nuoria käsittelevät jutut:

Kiinnostava juttu lehdessä oli:

5. Lähetä juttuvinkki toimitukseen

Aikakaaslehtiviikolla voit lähettää oman juttuvinkkisi sinulle tärkeästä aiheesta. Kirjoita toimituksille juttuvinkki siitä, millaiset näkökulmat eivät sinun mielestäsi pääse mediassa kuuluviin silloin kun puhutaan nuorista ja heidän elämästään.

Juttuvinkin voit lähettää osoitteessa:

www.aikakaasmedia.fi/mediakasvatus/aikakaaslehtiviikko/juttuvinkki-haaste/

Toimittajat kirjoittavat lehtiin asioista, joiden he arvelevat olevan tärkeitä tai muuten kiinnostavan ihmisiä: esimerkiksi yhteiskunnan epäkohdista, maailman tapahtumista tai paikallisista ilmiöistä.

Joskus toimittajat saavat myös yleisöltä vinkkejä juttuaiheista. Ne voivat tuoda esiin aiheita, joista suuri yleisö ei ole vielä kuullutkaan. Parhaimmillaan lehtiartikkeli voi herättää keskustelua aiheesta eduskunnassa asti, ja vaikuttaa näin jopa lainsäädäntöön.

Kun lähetät juttuvinkin, vinkki julkaistaan Aikakaasmedian Selaa juttuvinkkejä -sivulla vasta sen jälkeen kun se on moderoitu ja hyväksytty julkaistavaksi.

Vinkki julkaistaan nimimerkillä. Sähköpostiosoitteesi luovutetaan pyynnöstä vain vinkistäsi kiinnostuneelle aikakaaslehden toimittajalle, joka ottaa sinuun yhteyttä halutessaan mahdollisia lisätietoja aiheesta.

Juttuvinkkiä lähettäessäsi täytä Juttuvinkki-lomakkeeseen seuraavat tiedot:

- Juttuvinkin otsikko
- Juttuvinkki
- Paikkakunta, jossa asut
- Keksi itsellesi nimimerkki
- Sähköpostiosoite